

ST. — NO 1438.

Entered as second-class matter, December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 3. APRILA (April 3), 1935.

Published weekly at
3639 W. 26th St.

LETO — VOL. XXX.

ODLOČEN RAZREDNI ZNAČAJ U. S. KONGRESA

DAVKI BOGATAŠEV SO
"PRIVATNA ZADEVA"

PREDLOGE SOCIALNEGA ZNAČAJA
KAPITALIZEM Z USPEHOM OVIRA

*Amendment k ustavi za odpravo otroškega dela
v industriji zastal na polževi poti*

A MERIŠKI kongres je pod new dealom prav tako kapitalističen kakor je bil. To za nas ni presenečenje, ker pač vemo, da sta republikanska in demokratska stranka enaki braniteljici in zagovornici sedanjega reda. Demokratska stranka ima danes v obeh zbornicah kongresa veliko večino, ampak koristi privatnih interesov s tem niso nič na izgubi. Demokratska stranka v splošnem je celo bolj konservativna in v velikih mestih, katera upravlja, ni nič manj, ako ne celo bolj korumpirana, kakor republikanska.

Razreden značaj kongresa, razreden kajpada le v prilog kapitalizma, je očitven pri vsaki predlogi socialnega značaja. Ako predlagatelj vztraja pri prvotnem tekstu, mu jo enostavno zavržejo, ali pa v kakem odseku-toliko spremeni, da je brez vrednosti za ljudstvo.

Vse drugače se mora žuriti kongres, kadar je treba oteti to ali ono vejo kapitalističnega gospodarstva, ali pa protektivni bankirje in industrialce, bodisi pred davki ali pa pre-snitimi regulacijami.

Svoječasno je bila v davčni predlogi sprejeta določba, da mora vsakdo, ki plača dohodniški davek, izpolniti še poseben priložen rdečkast listič, z navedbami, koliko so znašali njegovi dohodki in koliko je plačal davka. Ti listki bi bili na upogled vsakemu, ki se bi zanimal, koliko ima kdo dohodkov in koliko je plačal vladi. Določba je bila sprejeta v očigled dejstva, da so mnogi bogataši ogoljujali vlado za milijone dolarjev na davku in nekateri vzliz s svojim milijonskim dohodom ji niso placali niti centa. Tega pa ni vedel nihče drugi, kot dotični bogataši, njihovi odvetniki in davčni urad — ki je več let molčal. Nenajdena določba javne kontrole pa naj bi pripomogla, da se stori tem goljufijam konec. Prilka je v veljavo to leto. Davčna poročila zvezni vladi je

(Nadaljevanje na 5. strani.)

NAŠI SODRUGI V PENNI NA DELU ZA LIST IN ZVEŽO

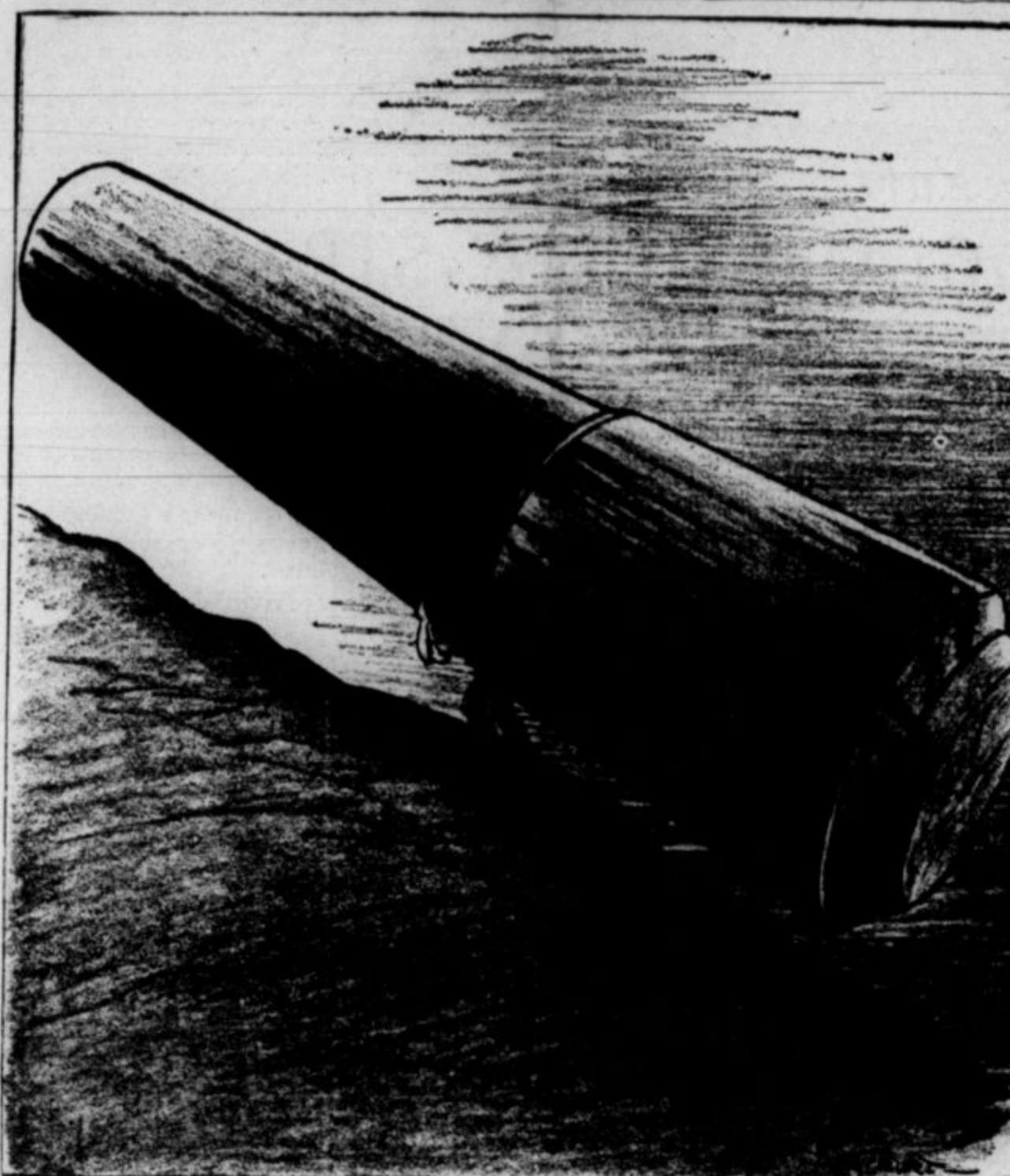
Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matic, ki se je vršila v nedeljo 24. marca na Imperialu, je bila dobro obiskana. Predsedoval jih je John Kvartic in zapisnik je vodil Louis Glasser.

Zborovalci so med drugim zaključili, da prirede v zapadni Pennsylvaniji v soboto in nedeljo 13.-14. julija slavijo 30-letnice Proletarca. Vršilo se bo v Moon Runu pod pokroviteljstvom kluba JSZ in konferenčne organizacije.

Po končani konferenci dne 24. marca se je vršil javen shod, na katerem je bil glavni govornik Joško Ovenc. Udeležba je bila obilna. Shod je bil moralno velik uspeh. Vse na-

Trditve, ki pridobivajo na resničnosti

PO VOJNI "ZA ODPRAVO VOJNE"

Dne 6. aprila mine 18 let, od kar se je ta dežela pognala v svetovno vojno "za odpravo vojne", za demokracijo, samoodločevanje narodov in take reči. Namesto teh idealov ima svet danes

breme militarizma, ki je težje in večje, kakor leta 1914. Socialisti so torej vendarle v pravem. Militarizem in vojne ostanejo, dokler ne ZAVRŽEMO kapitalistične uredbe.

NAJVEČJA OPASNOST MIRU IN ČLOVEŠTVU

Nori nacionalizem ima svoj dan

Uničenje delavskega gibanja v fašističnih deželah katastrofa za Evropo

Kadar sta se pripravljeni zblizili v interesu miru tako nasprotujejoči si državi, kot sta Velika Britanija pod vladom Tarijev in sovjetska Unija, je jasno, da je mir res skrajno ogrožen.

Obisk angleških diplomatov v Berlinu je bil koristen v toliko, ker so se lahko osebno prepričali, kaj hoče Hitler in kam vodijo njegove zahteve. Hitler ni skrival svojih namer. Dejal je, da Nemčija pričakuje povrtnite kolonij, ki so ji bile vzete po vojni, da zahteva ekonomsko unijo z Avstrijo in priključenje Nemčiji tistih krajev v Evropi, ki so nemški po prebivalstvu.

Prihodnja konferenca se bo vršila v nedeljo 25. avgusta v Bridgeville v društvu domu. Drugih poročil o tej kampanji do tega datuma še nismo prejeli.

Cilj znorelega nemškega na-

cionalizma je tudi invazija proti vzhodu v baltiške dežele, v sovjetsko Unijo in v Poljsko, čeudi je Hitler sklenil s slednjim desetletnim "nenapadalnim" pakt. Imperialistom so pogodbe le krpa papirja in jih prekrili ob prvi priliki.

Nemčija ima danes tako jak zračno vojno floto, kakor Anglija ali Francija. Njena armada bo v kratkem prekašala francosko. Do jeseni bo štela na 700,000 mož in bo druga najava na svetu. Sovjetska armada jih ima okrog 900,000, in francoska nad 600,000.

Hitlerju se je zaenkrat čisto posrečilo pripraviti takozvanovo mnenje v svoji deželi v

fanatično, maševalno osredotočen vsemenski nacionalizem. V tej psihologiji ljudstva lahko počne kar hoče, ker ni odgovoren nikomur, razen sebi. Bivši kajzer je vsaj trdil, da je odgovoren edinole Bogu, Hitlerju pa še tega ni treba.

Delavska opozicija je v Nemčiji brutalno zatirana. V sedanjem položaju vsled terorja ne more postati odločujoča sila, in ne bo postala, dokler se Hitlerjeval ne uleti in začne masa, ki se je nagnila k njemu, treznejne misli. V glavnih mestih evropskih velesil se tega zavedajo, pa se vprašujejo, da li bo mogoče v tem času krotiti der

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Zahteve unije premogarjev neizpolnjene

Donald J. Richberg, načelnik NRA, je stavko premogarjev preprečil s pritiskom na UMW, kateri je predlagal, naj sprejme podaljšanje pogodbe do 16. junija. Potekla je 1. aprila. Unija je zahtevala skrajšanje delavnika na pet dni, 30 ur v tednu, zvišanje plače pri akordnem delu in zvišanje plač vseh drugih delavcev v premogovniški industriji za okrog 10 odstotkov.

Kompanije so zahteve odbrile in premogarji bi začakali, ako ne bi bil Richberg njihovo unijo moralno primoral, da je sprejela podaljšanje obstoječe

pogodbe. Ako bi tega ne hotela, bi Richberg v imenu NRA podaljšal sedanje delovne pogoje vseeno, in tem slučaju bi premogarji teoretično stavkali proti vladi; v tako stavko pa vodstva ameriških unij ne verejojo, pa čeprav je poravnava, ali pa odlaganje poravnava v njim, to je, delavcem v škodo.

Vlada ima pred kongresom nov načrt za podaljšanje termina NRA, z nekaterimi spremembami. Med drugim določuje premogovniškim družbam vzajemno določevanje cen premogu. Namen te določbe je, da

jih zvišajo, zato, da bodo premogarjem lahko nekoliko pričakniti k plači. Kar pa se tiče drugih zahtev, jih kompanije proti vladi: v tako stavko pa tudi 16. juniju ne misljijo pravstvoljno sprejeti.

Ameriška premogovniška industrija je še vedno skrajno neurejena. Posledice pa trpe premogarji in njihove družine. V kongresu je poleg revidiranega načrta za podaljšanje NRA tudi par predlog za ureritev in vladno reguliranje vse premogovniške industrije. Da si tudi mnogi kapitalisti priznavajo, da brez drastične vladne kontrole premogovniška indu-

OSEMNAJSTA OBLETNICA VSTOPA ZED. DRŽAV V SVETOVNO VOJNO

Klic soc. stranke ameriškemu delavstvu za borbo proti militarizmu, ki davi vse dežele

D NE 6. aprila bo minilo 18 let od vstopa Zedinjenih držav v svetovno vojno. Socialistična stranka je vojni napovedi do skrajnosti nasprotovala. V svojem protivnem manifestu je izjavila, da je vojna nastala vsled nasprotocnih interesov med kapitalističnimi silami. Mogotci so pognali svoja ljudstva v klanje drug zoper drugega vsled osojevalnih namenov. Žrtvovali so milijone življenj in za milijarde dolarjev materialnih sredstev v pokončevanju kmečkih in delavskih silov in armadah in v uničevanju mest in pokrajini.

Socialistična stranka je od početka vojne zatrjevala, da je to klanje nastalo vsled kapitalizma in imperializma, ne pa vsled obrambnih in idealističnih razlogov.

Socialistični vodje so morali zaradi zatrjevanja te resnice pred sodišča in v zapore. Danes — po 18. letih pridruženja te dežele svetovnemu klanju, je znano vsakemu, da so bile ameriške čete poslane v Evropo na stran zavezников zaradi ekonomskih razlogov ameriških kapitalistov in finančnikov. In ako bi bile poslane v pomoč Nemčiji, bi bil razlog isti.

Predsednik Wilson je proglašil svoj idealistični program in gesla "vojna za odpravo vojne", "vojna za demokracijo", "vojna za samoodločevanje narodov" itd., toda komaj je bilo premirje podpisano, so zavezniški državni zavrgli Wilsonovih 14 točk in začeli kovati imperialistični mir na podlagi svojih tajnih pogodb za delitev plena.

Po vojni "za odpravo vojne" troši ta dežela, posebno letos in lani, več ko kdaj prej v mirnem času za oboroževanje na suhem, na vodi in v zraku. Evropa je oborožena do zob kakor še nikoli. In zadolžena ter bankrotirana, kakor še nikdar prej v takem obsegu. To je posledica kapitalizma in njegove prošle svetovne vojne.

Eugene V. Debs je moral v ječo, ker je ljudstvo svaril pred to katastrofo. Z vsem ogorčenjem je obojaj tiste, ki so pehal deželo v vojni metež. Govoril je o dobičkih baronov municipijske industrije in o naraščanju bogastva drugih magnatov, ki so kovali milijone profita na račun vojnih naročil. Vsled tega je bil Debs obožen veleizdajec, prav "veleizdajalc" pa so si kupičili nadaljnje milijone in igrali "patriote".

Danes je senatna komisija po dolgi preiskavi dognala in ugotovila vse to, kar bi bila lahko vedela že davno, ako bi hotela upoštevati trditve in dokaze socialistične stranke in njenega časopisa. Namesto demokracije je po svetovni vojni manj demokracije in v nekaterih deželah popolnoma zatra. Namesto samoodločevanja so narodi izročeni v še celo hujše zatiranje, kakor pred svetovno vojno.

Zivljenske razmere so vsled militarističnega bremena poslabšane in gredo stalno navzdol. Ljudstva duše ogromni davki, a še vedno mu nalagajo nove.

Rane, ki jih je prizadejala zadnja vojna, še leta in leta ne bodo zacetljene, in že se svet mrzljivo pripravlja na drugo.

Koliko časa še bo ljudstvo hotelo prenašati to stanje? Če-mu priprustiti, da ga kapitalistični sistem tira v še večjo pogubo?

Socialistična stranka apelira na delovno ljudstvo, naj napove vojno vojni! Ljudstvo edino jo lahko prepreči, ljudstvo edino lahko stori konec blazni igri evropskega, ameriškega in azijskega imperializma.

Kdor je za hrani te miru, naj z bojem za mir ne odaša, kajti ko vojna enkrat izbruhne, je prepozna. Tedaj morajo vodilni zagovorniki miru in resnice v zapor radi "veleizdaje", drugi pa so izročeni šikanam in preganjanju. Klic socialistične stranke je: "Delavci, organizirajte se za mir!"

Kapitalistična država se organizira za vojno, nikdar za mir! Delavci in farmerji pa so tisti sloj, brez katerega ne more voditi vojne nobena dežela. Ako se organizirajo za mir in proglasijo princip miru vsemu svetu, bo kapitalizem ob hrano za topove.

Proč s kapitalistično vojno!

Doli z militarizmom in imperializmom!

Zivel mir!

Zivelna mednarodna solidarnost delavstva vseh dežel!

KAMPANJA ZA Y. P. S. L.

Socialistična mladinska liga kampanjo v delavskem časopisu (Young People's Socialist League) prične 6. aprila z veliko klet v svoje vrste.

Pošljite oglase in naročnine za

“MAJSKI GLAS”

CIMPREJ.

Oglase sprejemamo do 10. aprila in naročnine do 20. aprila.

Sodelujte vsi, da bo MAJSKI GLAS, ki bo posvečen 30-letnici Proletarca, v delavskem gibanju med ameriškimi Jugoslovani čimvečji moralen in gmoten uspeh!

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROČNINA V Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor ..... Frank Zaitz.
Business Manager ..... Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager ..... John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 WEST 26TH STREET CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Sektaštvu radikalnih struj

Največja hčba radikalnih struj v delavskem gibanju je sektaštvu. Vsakdo, ki se smatra s Mesijo, ima svoj program, svoj načrt in svoje edino zveličavne dogme. Kdor ne soglaša z njegovimi tezami, je v zmoti, ako ne celo izdajalec!

Sekte in sektaštvu je svojstvo posebno še šibkih radikalnih delavskih strank, ki so med maso brez opore.

Na primer, ameriška komunistična stranka je od početka v razcepu. Danes je razdeljena na kakih pet skupin. Za pravoverno velja seveda edino tista, ki ima priznanje kominterne.

Tudi socialistična stranka je šla že skozi mnogo frakcijskih bojev. Današnja socialistična stranka je nastala l. 1899 iz razkola v socialistični delavski stranki. Potem je nastal v nji boj med sindikalisti, ki so propagirali "direktno akcijo", in socialisti. L. 1912 je bila bitka odločena v prid načelu socialne demokracije, sindikalisti pa so se koncentrirali v IWW.

L. 1918 je v socialistični stranki nastalo "levo" krilo, ki je povzročilo razkol in dovedlo delavsko politično akcijo v impotenco. Ekstremne frakcije vedno povdorjavajo revolucionarno takško — drastične, radikalne metode — a resnicu je učinek nazadovanje, mrtvilo, odbijanje mase od delavske politike in stagnacija.

Cimbolj je kaka delavska stranka "radikalna", več ima frakcij in sekt. Hrvatski komunistični "Radnik" z dne 22. marca to resnico priznava v dolgem uredniškem članku, v katerem pravi pod naslovom "V borbo proti sektaštvu" med drugim:

"Sekta je mala skupinka ljudi, katera hoče, da se ves svet kreče okrog nje po njeni želji. Sekta zahteva komandariti vsemu svetu. Sekta hoče, da njene dogme stope izven vsega drugega. Sekta se ne briga, kaj misijo, delajo in za čime teže milijoni, ki so okrog nje. Sekta se umika v samemu masemu delu... Sekta ni nikdar za kolektivno akcijo. Za sekto zadostuje, da se shaja med seboj, da "diskuzira" in se zabava v svojem krožku."

"Ali postope sekta tudi med nami, v prvi vrsti med komunisti? Postope, in še koliko! Imamo jih v naših organizacijah, v naši (komunistični) stranki, v njenih narodnostnih skupinah in v drugih komunističnih strankah."

Nato urednik "Radnika" graja sektaštvu radi nezadovoljivega poteka kampanje za njihov list, za poraze v društvinah Hrvatske Bratске Zajednice in za druge neuspehe.

"Radnikova" kritika je na mestu, oziroma bi bila upravičena, če ne bi bili baš komunisti vseh struj posebljeno sektaštvu. Razne struje in strujice, ki zdaj ugonabljajo agitacijske sile socialistične stranke, so nadaljevanje sektaške epidemije. Delavsko gibanje pa je zdravo dovolj in jih bo prebolelo.

Defitizem ali opravičevanje neaktivnosti

V tej številki poroča s. Frank Novak, čemu klub JSZ v Milwaukeeju ni v stanju prirediti ničesar velikega. En izgovor je — preveč drugih priredb — dalje kriza, razvojenost v naseljih itd. — in končno, dvorana je oddana vseskozi do konca maja...

Kaj — če bi vsi klubi vseprav sodeli enako? Na pr. v Penni, klub št. 1 v Chicagu, v Waukeganu, Detroitu itd. Shodov v Penni ne bi bilo. Klub št. 1 bi se izgovarjal, da vse, kar zmori, je kvečjemu kaka domača zabava, ker je preveč drugih priredb in dvorana je oddana. Kluba v Detroitu bi s. Česnu lahko malodušno izjavila, da je vprvorivor socialne drame "Rdeče rože" na detroitskem odru nemogača stvar — torej naj bi se sešli rajše v kaki mali dvorani na ožji sestanek.

Socialistična organizacija hoče in mora, ako je živa, iskatи prvenstvo na polju prosvetnega in političnega udejstvovanja. Če pa njeni člani in članice dajo svoje moći le drugim društvom in zborom, je naravno, da je tak klub samo skupina, ki se zbere tu in tam na seji in diskuzira.

Klub št. 1 v Chicagu si najema dvorane za svoje prireditve leta naprej in dalj, ako potrebno. Sodruži v Detroitu planirajo svoje kulturne aktivnosti neglede kaj počno drugi. Enako klub JSZ v Bridgeportu in več drugih.

Konferenca JSZ v zapadni Penni, in v vzhodnem Ohiu, istotako planirata v naprej svoje delo, shode, piknike in druge prireditve. To je praktično delo, ki uspe v skorih vsekanem slučaju.

Naloge socialistov je, da v prvi vrsti skrbe za zgraditev svoje organizacije. Kadar bodo njihove prireditve uspešne, bo njihov klub ugleden in njihovo delo toliko bolj upoštevano tudi v drugih organizacijah.

Prepričati prvenstvo drugim, je znak malodušnosti in deficitima, ali pa pomanjkanje volje za praktično socialistično delo.

To ni kritika proti Fr. Novaku, ampak našte mnenje o argumentih, ki jih navaja v dopisu.

Bitka za delitev profita

Neki Jimmy Mondi dolguje zvezni vladi \$70,000 dohodninskega davka. Mondi se peča z bordeli, igralnicami in sličnimi nepoštavnimi poklici. Kar se davnega departamenta zvezne vlade tiče, se ne briga, kako kdo kuje dohodek. Zahteva pa, da jih deli v vladu. Capone in več drugih veleraketirjev je bil poslanih v ječo ne zaradi storjenih zločinov, ampak zato, ker so pozbivali del svojih prigoljufanih dohodkov plačati vladu v obliki dohodninskega davka.

Patriotični Italijani

Mussolinijev propagandistični biro poroča, da se je 100,000 Italijanov prostovoljno ponudilo za vojno proti Etiopiji. Bržkone radi tega, ker bi rajše umrli v Afriki kakor pa počasne smrti v Italiji.

STAVKE OSTANEJO, DOKLER BO IZKORIŠCANJE

Premogarji, dalje delavci v avtini in jeklarski industriji, skrajno izkoriscana armada proletariata v tekeljih obratih, delavci v rudnikih itd., uvidevajo, da izboljšanja razmer ne bo, aki so jih SAMI ne bodo izvojevali. Na tej sliki so stavkujoči delavci Crosley Radio korporacije v Cincinnatiju, O., ki so se nedavno lotili tega načina boja, da si izvojujejo vsaj dostojne plače.

FRANK ZAITZ:

SOCIALISTIČNA STRANKA V BOJIH SKOZI KRIZO

V.

Socialna demokracija v predvojni dobi, združena v II. internacionali, je v svoji takški naglašala princip civilnih svobodščin za delavce, volilno pravico, svobodo tiska, zborovanja in govora — in na podlagi teh pravcev je hotela mireno preobrat iz starega v socialistični red.

Domneva, da je bila pri tem skrajno miroljubna, bi bila napovedana. Kajti nobeno socialno gibanje v moderni dobi ni kazalo toliko bojevitosti, kakor delavsko pod vodstvom socialističnih demokratov.

Vzrok zahtevi za mireno razvoj je bilo pač trpljenje in žrtve, ki jih je doprinesel delavski razred v dolgoletnih naporih za "malenkosti", kot na pr. skrajšanje delavnika s 16 in 14 na 10 in potem na 8 ur; priboritev volilne pravice, ki je delavci prej sploh niso imeli; boja za varnostne naprave, za izboljšanje higijene v delavničih itd. V tej borbi, ki je trajala desetletja, je bilo nešteto delavcev ubitih v izgredih, obsojenih v smrt, ali pa uničenih v temnicah. Stotine in tisoče je bilo ugonobljenih v sledi policijskega prejanja, črne liste, ali pa radi duševnih muk, ki jim je prizadeval poleg garančije v dolgem delavniku težavnega dela. Delavski stranke so se teh metod posluževali zato, da si s takimi pristiski izvojujejo pogoje za poznejši mireni razvoj.

Na podlagi tega pravca se je izoblikovala socialna demokracija. Ampak kar je pridobil, ni bilo vse izvojevano "mirnimi potom", nego z organizirano politično in strokovno silo proletariata. Internacionala je zahtevala od kapitalističnih in fevdalnih vlad pogoje za mireno razvoj proletarskega razreda iz socialnih krivic in izkorisčanja v socializem, toda pri tem ni zametavala demonstracij, barikad, manifestacij, shodov, stavk, pasivne rezistence in drugih metod, ki so bile delavstvu na razpolago v borbi za njegove zahteve. Delavski stranke so se teh metod posluževali zato, da si s takimi pristiski izvojujejo pogoje za poznejši mireni razvoj.

Pred svetovno vojno je bilo delavsko gibanje — navidezno — že najmogočnejša socialna sila. Ampak samo navidezno — kajti proletariat ni bil še zrel za socializem, katerega je propagiral. Militaristični potres l. 1914 ga je vrgel hipoma s tira. Socialistični misleci so tedaj zlahka spoznali, da so bile v ljudstvu stare tradicije nacionalizma, zvestobe do vladarjev in domovine, in zaverovanost v armade veliko jačje, kakor pa duh internacionalizma. Edino te stete delavski stranke, ki so jih tvorili idealisti, in pa posamezniki v drugih, so tudi v najtežjih preizkušnjah ohranili zvestobo svojemu prepričanju in trpeli posledice. Velike stranke pa v kritičnem momenu niso bile kos svojim načelom, kajti nezadostno preprečili nepravilni vladniki.

Tako je nastalo merilo "življenskega standarda". Skandinavski dežele, Anglija in Nemčija so se ponašale, da imajo civiliziran življenski standard, dočim so se Zed. države bahale s svojim "ameriškim standardom", o katerem so trdile, da je najvišji in brez primere v zgodovini dežel moderne (kapitalistične) dobe. Vse tu imenovane dežele so s posmemhom, pomilovanjem in zaničevanjem kazale na "barbarski, ušiv življenski standard" v Rusiji, v balkanskih deželah, v Rumuniji in v Italiji. Celo socialisti, vključivši Karl Marx, so zrli na slovanski krajine s sumničenjem in prezirom, kajti smatrati so jih za oviro v razvoju civilizacije.

Tudi to poglavje je vojna postavila na glavo. Še veliko bolj pa povojni razvoj. Dalje prihodnjic.

KONCERT

“SAVE”

v nedeljo 14. aprila

v dvorani SNPJ.

Nova nemška armada

Nova nemška armada bo šteila 540,000 mož. Pred vojno jih je imela 870,000. V času vojne je bilo mobiliziranih 11,000,000 mož.

“ENOTNA FRONTA” V MILWAUKEE

"Radnik" z dne 22. marca piše na prvi strani pod naslovom v dveh kolonah, da je klub št. 37 JSZ odkril komunistični predlog za "enotno fronto 1. maja", dočim je socialistična stranka milwuškega okraja enak predlog zavrgla.

V "Radnikovem" poročili se glasi, da je v imenu socialistične stranke milwuškega okraja odgovoril njen tajnik Herman O. Kent: "Mi nočemo važega pisma, ne enotne fronte."

Brez preiskave lahko vemo, da je bilo pismo povsem drugačno. Socialisti v Milwaukeeju, kateri imajo prejela leta opravka s komunisti, pač predvsem, da so iskrena v svojih predlogih za "enotno fronto", kajti kar

Geo. Plahutnik umrl

Nokomis, Ill. — Tu je dne 25. marca ob 7. zvečer, zadet od srčne kapi, preminil George Plahutnik. Bolehal je na sladkorni bolezni že več let. Bil je naprednega prepričanja.

Dokler je tu obstojal socialistični klub JSZ, se je v njemu tudi ob udejstvovanju. Vsled razmer je omenjeni klub razdelil, toda po nekaj letih je bil ustanovljen angleški socialistični klub, in Geo. Plahutnik se mu je radovlje pridružil. Razmere pa so vplivale, da tudi teza klubu ni več.

Pokojni Geo. Plahutnik je bil rojen 14. aprila 1872 v občini Mekinje, vas Godič, pri Kamniku na Gorenjskem. V Ameriko je prišel l. 1901 v Maryville, Ill. Delal je v premožnici "Zarja", z dvozvezni članki "Zarja", v dnevnici "Na lahke obroke".

Na koncertu v Sloveniji je imenoval "Na lahke obroke". Spisal jo je Ivan Molek. Nje vsebine ne bom opisoval, ker želim, da jih pridreje sam po pogledu.

V angleščini pa bo vpravljena spvoviga "It Can't Be Done". V nji imajo vloge načinje, ena v slovenščini. Imenuje se "Na lahke obroke". Spisal jo je Ivan Molek. Nje vsebine ne bom opisoval, ker želim, da jih pridreje sam po pogledu.

Njegova krsta je bila pokrita z rdečim cvetjem. Marsika so zdržali po licih. Ljudi, ki so ga obiskali, leželi v rakvi ali ga spremili na poslednji pot. Kajti pokojni George je bil zelo priljubljen. Spomin nanj mu bo med rojaki, ki so ga poznali, vedno ohranjen. — Antonija Rak.

IX.

V prvih številkah je bilo toliko polemičnega gradiva z Martinom Kondom in njegovim "Glasom Svobode", da je to Proletarju skodovalo v agitaciji za naročnike, češ, "saj smo list že videli, pa nismo v njej drugega kakor Konda vrh Konde in na nagona jednotna." (SNPJ.)

Nekateri, ki so želeli spravo, ali vsaj strpljivost med obema strujama, so upravi Proletarca naznajali, da bodo delovali za list, pod pogojem, da preneha z osebnim bojem.

Ta boj je bil — dasi v bistvu načelen, vendarne res strogo oseben, ker dalj inteligentnost v tedanji slovenski javnosti ni segala. Tudi ako bi bili pri "Proletarju" hoteli biti strpni in v ljubnji v odbijanju udarcev, bi bilo to nemogoče, ker so se moralni v spopadu z nasprotnikom boriti z enakim orložjem.

Vrhutega urednika Jožeta Zavertja, vključivši Karl Marx, so zrli na slovanski krajine s sumničenjem in prezirom, kajti smatrati so jih za oviro v razvoju civilizacije.

Ta boj je bil — dasi v bistvu načelen, vendarne res strogo oseben, ker dalj inteligentnost v tedanji slovenski javnosti ni segala. Tudi ako bi bili pri "Proletarju" hoteli biti strpni in v ljubnji v odbijanju udarcev, bi bilo to nemogoče, ker so se moralni v spopadu z nasprotnikom boriti z enakim orložjem.

X.

V prvih številkah je bilo toliko polemičnega gradiva z Martinom Kondom in njegovim "Glasom Svobode", da

E. ZOLA:

RIM

Poslovni ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje.)

"Zbogom torej! Objemite me, za njega in zase; objemite me nežno, kakor prej oni otrok... Moj ljubi gospod Froment, takoj sem star in tako pri kraju, da mi pač dovolite, da Vas imenujem svoje dete in Vas objamem kakor ded, ki Vam želi poguma in miru in vere v življenje, ki edina pomaga do življenja." Pierre je bil tako ginjen, da so mu pršile solze v oči; in ko je iz vse duše poljubil pottega junaka na obre lici, je éutil, da se je tudi on jokal. Z roko, ki je bila še krepka, ga je za trenotek držal, druga pa mu je z veliko kretnjo zadnjic pokazala Rim, ležeč kakor velikan v svojem žalovanju pod pepelnatim nebom. Glas mu je oslabel ter se tresel in prisrel.

"In, prosim Vas, prizelite mi, da ga boste ljubili klubu vsemu, vkljub vsemu. Kajti zibelka je, mati je. Ljubite ga zaradi tega, kar zdaj ved ni, zaradi tega, kar hoče biti!... Ne recite, da je pri kraju. Ljubite ga, ljubite ga, da obstoji nadalje, da obstoji za večnosti!"

Nesposoben, da bi odgovoril, ga je Pierre še enkrat objel. Velikanska strast tega starca, govorčega o svojem mestu, kakor govorček tridesetih let o oboževani ženski, ga je pretresla in s svojimi ščetinastimi belimi levjimi lasmi, s svojo trdovratno željo po skorajšnjem vstajenju se mu je zdel takoj lep, takov velik, da je vstal pred njim še enkrat drugi veliki starec, kardinal Bocanera. Tudi on je tako trmasto vztrajal pri svoji veri, tudi on ni opustil ničesar od svojih sanj, in je bil pravljjen, da ga nebo, če ne zruši, zdrobi tam, kjer stoji. Vedno sta si bila nasproti in le njeni visoki postavi sta obvladali obzorje, medtem ko sta čakala na bodočnost.

Ko se je Pierre poslovil in bil zopet na ulici, in Via del Venti Settembre, mu je ostajal le še en opravek: Da se vrne v palačo in Via Giulia, da uredi svoj kovčeg in da odpotuje. Vsi obiski za odhod so bili že opravljeni; treba mu se je bilo le še pri domni Serafini in pri kardinalu posloviti in se jima zahvaliti za dobrohotno gostoljubnost. Le njemu se bodo odpri njuj vrata; kajti po povratku od pogreba sta se zaklenila in sta bila namenjena, da ne sprejmeta nikogar. Odkar se je zmračilo, da je Pierre torej lahko domišljal, da je povsem sam v velikanski, temni palači, kajti samo Viktorina mu je še delala druščino. Ko je izrekel željo, da bi jedel z don Vigilijem, mu je sporčila, da se je tudi abbe zaprl v svojo sobo, in ko je potrkal na vrata sosednje sobe, ni dobil niti odgovora. Uganil je, da je imel tajnik zopet napad mrzlice in nezaupanja, pa ga ni hotel sprejeti iz strahu, da bi se še bolj kompromitiral. Tako je bilo torej vse urejeno; domenil se je z Viktorino, da mu prinese večerje kakor navadno ob osmih na malo mizico v njegovi sobi, ker odhaja vlak šele ob desetih in sedemnajst minut. Samo mu je prinesla svetilko in pravila, da bi mu priredila perilo. On pa nikakor ni hotel, da bi mu pomagala, in moralna je pustiti, da si je sam pospravil kovčeg.

Kupil si je bil majhen zaboj, zakaj kovčeg ni mogel zadostovati za perilo in obleko, ki si jo je moral naročiti iz Pariza, ker je moral ostajati dalje in dalje v Rimu. Delo pa le ni trajalo dolgo; kmalu je bila izpraznjena omara, preiskane miznice, pa napolnjen in zaklenjen mali zaboj in ročni kovčeg. Bila je še sedem ura; do večerje mu je bilo še eno uro čakati. Ko je s pregledi premeril stene, kakor da se hoče zagotoviti, da ni ničesar pozabil, so mu obtičale oči na sliki neznanega mojstra, ki ga je že tolrikat razvremala, dokar je prebival v palači. Prav zdaj je padala na njo vsa svetloba svetilke, tako da se je ločila od teme; in tudi zdaj ga je zadelna v srce, tem globokeje, ker si je to zadnjin uro domišljal, da vidi v tej točeči, tragični ženski postavi, sedeči polnagi, le v krpo zaviti na pragu palače, iz katere so jo bili izpodili, in jokajoči v svoje sklenjene roke, ves simbol svojega poraza v Rimu. Ni li ta zavržena, ta vztajno ljubeča žena, ki tako ihti; o kateri se nič ne ve, ne kakšen je njen obraz, ne od kod da prihaja, ne kaj je storila — ni li bila to slika vseh brezuspešnih poizkusov, da bi človek pristopil do resnice, slika vse strašne brezmoći, v katero se pogrezne človek, čim zadene ob steno, ki zagrajne neznan? Dolgo je gledal, in zopet ga je pograbila mučna bolest, da mora oditi, ne da bi poznal njen z zlatimi lasmi oblit obraz, ta obraz bolestne lepote, ki si ga je zamišljal mladostno žarečega, skrivnostno vznasačočega. In zazdele se mu je, da jo že pozna, bilo mu je, kakor da

jo naposled začenja umevati, ko je nekdo potkal na vrata.

Na njegovo začudenje je vstopil Narcisse Habert, gi je bil pred tremi dnevi odpotoval v Firence. Umetniško se potepajoči mladi poslaniški atač je ljubil take izlete. Narcisse se je takoj opravičil zaradi svojega nenadnega prihoda.

"To je Vaša prtljaga; že vem, da nocoj potujete, pa nisem hotel, da bi se odpeljali, ne da bi Vam stisnil roko... In kakšne strašne reči so se zgodile, odkar se nisva videla! Šele danes popoldne sem se vrnil, pa nisem mogel biti dopoldne pri pogrebu. Ali lahko si zamislite, kako me je prijelo, ko sem zvedel za to dvoje strašnih smrti?"

Izpravjal ga je, a kot človek, ki pozna temni, legendarni Rim, je zaslužil kakšno nepriznano dramo. Sicer pa ni silil vanj; pravzaprav je bil tako previden, da se ni maral obremenjati z nepotrebni težkimi skrivnostmi. Ob duhovnikovi povesti o dvojici tesno spojenih, v smerti nadčloveško lepih zabljudljevcov se je raznel, in ujezel se, da ju nihič naslikal.

"Ali Vi, dragi moj, bi bili morali to storiti! Saj nič ne de, da ne znate risati. Vložili bi bili v stvar svojo naivnost, nemara bi bili zapuščili mojstrsko-delo."

Potem se je potolažil.

"Oh, uboga kontesina, ubogi knez! Ali nič ne de: glejte, v tej deželi se lahko vse poruši — imeli so lepoto, in lepota se ne more uničiti."

Pierre je bil osupel od te besede. Dolgo sta se pogovarjala o Italiji, o Rimu, Napulju, Firenci. "Oh Firecna!" je Narcisse ponavljal z zaljubljenim glasom. Prizgal si je bil smotko in govoril počasnejše, med tem ko je z očmi meril sobo.

"Tukaj Vam je bilo dobro, imeli ste mir. V tem nadstropju nisem bit še nikdar."

Njegovi pogledi so še dalje obletavali stene; naenkrat jih je zadržala stara, od svetilke osvetljena slika. Za hip so mu trepalnice zatrepetale od začudenja. Naenkrat je vstal in stopil bliže.

"Kaj pa je to? Kaj pa je to? Saj je prav dobro, saj je zelo lepo!"

"Kajneda?" je dejal Pierre. "Mnogo ne razumem o tem, ali že prvi dan me je močno prijelo. In kolikrat sem se ustavil pred to sliko utripajočega, neizrečenih čuvstev polnega srca!"

Narcisse ni nič več govoril, ali iz bližine je ogledoval sliko skrbno kakor poznavalec, kakor izvedenec, čigar ostri pogled odločno o pristnosti in določa prodajno vrednost. Čisto čudno veselje mu je barvalo beli, koprneči obraz, medtem ko so se mu prsti začeli malec tresti.

"Saj je to Botticelli! Botticelli! Dvom ni mogoč. Le-poglejte te roke, pa te gube zaves. In barvo teh las, vso maniro, vzlet cele kompozicije!... Botticelli! O Bog, Botticelli!"

Cisto omahnjal je in prekipeval je občudovanja, čimbolj je gledal to enostavno in tako učinkujčno snov. Ni li to akutno moderno?

Umetnik je bil že naprej spoznal vse naše klavrnno stoljetje, naš nemir vprito nevidnega, našo stisko, ker ne moremo prestopiti praga večno zaklenjenih vrat Skravnosti. In kakšen večen simbol svetovne bede je bila ta žena, katere obrazu ni bilo videti, ki je tako divje ihela, ne da bi ji bilo mogoče obrisati solze! Kakšna najdba! Neznan Botticelli, Botticelli te kvaliteti, ki ga ni v nobenem katalogu!

"Ste li vedeli, da je to Botticelli?" je prekinil svoje občudovanje.

"Pri moji veri, nisem!" Vprašal sem nekoč don Vigilija, ali zdelo se mi je, da nič kaj ne upošteva te slike. Viktorina, s katero sem tudi govoril o tem, mi je dejala, da so vse te stare reči le nabiralniki prahu."

Narcisse je zakril od začudenja.

"Kaj, in tej hiši imajo Botticellija, pa niti ne vedo tega! O, po tem spoznavam svoje rimske kneze; največ jih ni sposobnih, da bi spoznavali dela svojih mojstrov, če ni listka na njih!... Botticelli je, ki je nedvomno trpel nekoliko škode, ali če se enostavno osnaži, imamo čudež, imamo imenitno sliko. Gotovo ne segam prenizko, če pravim, da bi dal kakšen muzej —"

Nenadoma je utihnil; namesto da bi povedal številko, je zaključil stavek z nedoločeno kretnjo. Večerilo se je boljšibolj, in ko je vstopila Viktorina, spremljana od Giacoma, da bi pogrnala malo mizico, je obrnil sliki hrbet in ni izpustil besedice o njej. Ali Pierre, čigar paznost je bila že zbjugena, je uganil, kakšne misli delujejo v njem, ko ga je videl naenkrat takoj oblagjenega in njegove oči tako jekleno, modre. Znano mu je bilo, da tiči za tem angelškim mladeničem, za umetnim Fjorentincem v kupčijah prav pretkan možak, ki je čudovito upravljal svoje premoženje in bil, kakor so pravili, celo malce malec tresti.

(Dalje prihodnjic.)

Zavajalno časopisje je ustanova sužnjev za nadaljevanje sužnjstva.

AKO ste prejeli Proletarca, ne da bi si ga sami naročili, je vam bil poslan, ali pa izročen po naročilu nekoga, ki želi, da ga prečitate in ako vam ugaja, da si ga naročite. Prečitajte to številko Proletarca pazno, in uvideli boste, da vam vaš prijatelj nuditi list, ki je res vreden, da postanete njegov naročnik.

DEMAGOG, KI ŠE NIMA PRIMER

Huey Long in "father" Coughlin v Ameriki sta po ugotovitvi liberalne revije "Nation" največja demagoga, kar jih zdaj premore ta dežela. Toda Adolf Hitler v Nemčiji ju daleč prekaže. Ta slika je z njegovega shoda, na katerem zahteva, da mora Nemčija v korist svoje "obrambe" postati najjača velesila na evropskem kontinentu.

IZ NAŠEGA GIBANJA

Argentina. — Francisco Krašovac piše iz te južnoameriške republike, da je v nji 20,000 Slovencev. Pravi, da bi se v kraju, kjer živi, zlahka prodalo 50 iztisov Ameriškega družinskega koledarja, in vprašuje za pogoje.

Sheboygan, Wis. — Chas. Chuck je bil med prvimi, ki je naročil Adamičeve novo knjige "Grandsons". Naročil je tudi še en izvod koledarja.

Johnstown, Pa. — "Potrudili se bomo prodati 200 izvodov "Majskega Glasa", piše Frances Langerholc.

Seattle, Wash. — Chas. Po-gorelec je dobil tu in v okolici 32 naročnin na Proletarca. Sporoča, da sta mu veliko pomagala John Erzen v Rentonu in Cyril Ermenc ter njegov sin Eddy v Enumclawu.

Nanticoke, Pa. — Charles Pečarič nam sporoča, da je njegov oče in naš znani agitator Henrik Pečarič jako bolan. Nameraval je v začetku januarja pričeti z agitacijsko turo, toda bolezen mu je prekrižala načrt.

Las Vegas, Nevada. — Albert Hrast, ki je prej deloval v Milwaukeeju, v Penni in v Minnesota, živi prošlih nekaj let v Las Vegasu, blizu Boulderja. Obnovil je naročino na list, naročil koledar, in poroča, da so razmere tam, kakor drugod — slabe.

Detroit, Mich. — John Zornik poroča, da je priredil obeh klubov, na kateri je bila vprizorjana drama "Rdeče rože", prinesla \$197 čistega prebitka. — Peter Benedict je dobil za \$37.50 oglasov v jubilejnem "Majskem Glasu". — Jennie Grum sporoča, da je Zenski odsek Slovenskega narodnega doma pristopil v Prosvetno matico. — Angleški odsek klubova št. 114 JSZ vprizori v nedeljo 7. aprila igro "Hairy Ape", ki jo je spisal znani ameriški dramaturg Eugene O'Neil. — Andrew Grum je bil prvi v Detroitu, ki je naročil najnovejšo Adamičeve knjigo "Grandsons".

Cleveland, O. — "Zarja", odsek kluba št. 27 JSZ, priredi svoj koncert v nedeljo 14. aprila. — Math Petrovich je pripravil \$2 v sklad za pokritje tiskovnih stroškov "Majskega Glasa".

Chicago, Ill. — Caroline Mancerl in Gertilde Zorko sta nabrali nad \$100 oglasov v "Majskem Glasu". — Tony Zupančič je poslal 4 naročnine in za \$16 oglasov za v "Majski Glas".

Chisholm, Minn. — Frank Klun poroča, da se je društvo Red Star Athletic Association privedlo v soboto 6. aprila veliko zabavo, na kateri bo vprizorjena znana komična igra "Hans von Smash". Vršila se bo v Smithovi dvoranah na 2975 Clybourn Ave. Prične se ob 8. zvečer in program ob 9.

Omenjena igra bo ob tej prilikai na north side prvči vprizorjena. Glavno vlogo ima naš znani sodrug Ludwik Wipolnik, tajnik kluba št. 1. in Leonard Serduč, zagovornik Rooseveltovih demokratov, new dealu. Vstopna prostota.

Bellaire, O. — Louis Pavlinich je obnovil naročino in pravil: "Sem star naročnik Proletarca in želim ostati do smrti."

Red Lodge, Mont. — Chas. Pogorelec, ki je na agitaciji po zapadu, je od tu poslal 34 naročnin. O sodelovanju se pojavlja izraža. Naročil je še 25 iztisov koledarja.

Bridgeport, O. — Jos. Snay je šel v družbi Rebola in Goranca 24. marca v Imperial, da čuje Joško Ovna. Poroča, da so pennsylvanski sodruži vso vratno izraža. Naročil je še za \$12 oglasov v "Majski Glas".

Burgettstown, Pa. — Frank Laurich je poslal prispevek v tiskovni fond — Proletarca od društva št. 287 SNPJ. Ob enem sporoča, da člani klubu nabirajo naročnine Majskemu Glasu.

Salem, O. — Joseph Celin, tajnik društva št. 476 SNPJ, je sporočil, da se pridružijo Prosvetni matici in ob enem je poslal članarino zanj za celo leto.

Forest City, Pa. — Jennie Zaitz je poslala v Majski Glas za \$11 oglasov.

Chicago, Ill. — Zenski odsek kluba št. 1 JSZ je aranžiral prvi petek v gornji dvorani SNPJ predavanje, ki se ga je udeležilo 130 žensk. Predmet: "Vprašanje porodne kontrole s socialnega stališča."

Članice so prodale mnogo raznih brošur, precej izvodov revije "Svoboda" in poskrbelo, da so vse stroške za najemino dvorane krile z dohodki od prodaje literatur. Predavateljica je bila dr. Ethel Bonar. Predsedovala je Mary Jugg.

Somerset, Colo. — Anton Majnik sporoča, da je s sodelovanjem F. Remška poskrbel za cirkulacijo "Majskemu Glasu" in naročila 22 izvodov.

Grandsons, novo Adamičeve knjige, zdaj razpošilja Proletarčeva knjigarna. Ako je še nimate, pišite ponjo čimprej. Stane \$2.50.

Majski Glas. — Ako morete dobiti še kaj oglasov, odpošljite jih najpozneje 10. aprila. Naročnine nabirajo do 20. aprila. Sodelujte, da bo ta izdaja ne le moralen uspeh, ampak tudi da pokrije svoje stroške. — Z oglasi je na prvem mestu spet Chicago, kjer so jih dobili sodruži in sodelujoči v skupnosti. — V slednjem postavki so zastopani mali kraji, ki so propočno poslali veliko več oglasov, kakov velike naselbine.

Sodruži, sodelujoči in somišljenci, požurimo se še te dneve, da bo uspeh toliko večji.

Jugoslavija. — Delavska revija "Svoboda" je imela v svoji marčni števil

Simon Kavčič:

POGLED SKOZI PROŠLOST

(Nadaljevanje.)

Aleksandru Tomanu sem na njegovo pismo iz Pittsburgha slediće odgovoril:

Virden, III., 30. julija 1905.
— Cenjeni sodrug! Vaš cenjeni list z dne 27. t. m. sem prejel. Vse kar mi o Schlandri in njezinem podjetju poročate se mi je čuditi le, da ste Vi pervič in drugič uredništvo in poslovanje sleparja Schlandra sprejeli. Tolmačiti si jaz vse to zamoren samo z ozirom na Vaš žalostni gmotni položaj. O svobodno-mišljeno Del. Prij. sem jaz takoj dvomil, ko je "Glas Svobode" objavil novi list, in ga jaz nisem prejel na ogled, sem si že predstavljal namen in vsebino istega, kakor je videti se tudi nisem motil, zavzel sem se pa takoj, da list, če njem je na tem, da ga jaz čitam in podpiram, morajo poslati na ogled in to predno si ga naročim. Schlander tega ni storil, ker baje si je že domiljal, da bi ga mogoče jaz konečno tako pričel napadati, kakor zadnjo jesen Saksjerja in bi potem drugi sledili mojem dejaniju, ednak, kakor pri Saksjerjem napadu. Kaj si mislite, sodrug Toman, kaj ni res tako? Kjer jaz ne vidim nikakoršnega karakterja, tam se nočem utikati, zato pa tudi hčem Delav. Prij. u mri pustiti, ker vem, da bode najložje ob zaželenjenem miru v gospodu zaspali. Ko je "Glas Svobode" perva štev. izšla sem jo prejel in poleg še interesantno pismo o uredništvu, kar me je spodbudilo k zopetnem delovanju. Isto časno pa v javnosti še nisem bil tako poznat in sem popolnoma prepričan, da če bi bil Delav. P. res delavski list bi bilo sedaj vprav tak.

Kaj Konda se je tudi obernild do Vas? Z mano je do minule zime stal vedno v prijateljskem dopisovanju, toda ko sem ob novem letu postal dopis glede soc. napredka — minulega leta, sem omenil tudi novo jednotno z katero pa nisem prišteval posebnega soc. napredka, kakor ste imeli priliko čitati, od tedaj pa kar nič več ne pisari. Sedaj sem pa še z družtvom "Slativa", kojega član sem v veliki razprtiji, glede moje brezobzirne kritike, radi vseslovenskega izleta 23. julija v Chicago — na piknik. To mogoče še tudi pride v javnost, toda čakam se redne društvene seje 13. avgusta na kateri se imajo moja defravdirana pisma čitati in glasovati glede odobravanja skupnega izleta. Nekoliko jih imami na svoji strani, koliko ne vem. O izidu je dvojno vprašanje.

Aprila meseca sem jaz tudi postal na Glas Svobode moje obsoeno- "razpravljanje" kakor je imenoval urednik v listici, z katero se je zahvalil, toda do sedaj še ničesar objavil. Ne vem kaj misli, ali hoče konfiscirati, ali mogoče v koledarji

objaviti. Če bi na ta način pisal, kaki učenjak, kakor sem jaz pisal bi bilo brez veljave, mšgar bi pisal leposlovno in gramatično; toda pisava preprostega delavega brez šolske izobrazbe, brez knjig in brez slovarjev, to baje nekaj velja za delavskij list, kar bi bilo še posebno poleg potrebnega navesti, kot rekamo in vsake kritike se na tak način izogne, magar so veliki kozli notri, katere pa uredništvo tudi lahko vsaj deloma pravji. Dokler jaz nezvezem, kaj je z onim mojim razmobiljanjem nimam veselja več pisati za "G. S." Jaz sem razpravljal zgodovino izva barbarske dobe v svobodni človeški družbi, pričeta, ko so še ljudje po drevjih brlogih popolnoma nerazviti živeli — potem pa do električne dobe razvitka. Vse to sem pa storil po svoje, kakor že povestano brez znanstvene podlage in to je baje vzrok, da nimam pravice apelirati na svoje delo. Kadar Kondu pllete in pošljete Vaše delo, svobodno ga vprašate o razpravljanju "Češenskega Šimen-a" in kar Vam sporoči mi blagovolite naznanit.

Kakor sem preprost, vendar imam sočutje in kjer vidim, da mi je le vsiljevati z tlakarstvom, takoj radovolno odnehmen.

V Idriji, kjer sem se prvič udeležil socijalne bitke, so že pred tremi leti pričeli izdajati listi "Naprej". Zadnji čas je bilo priobčenih par mojih dopisov, s posebnim ponosom "Iz Amerike". V listnicu sem bil pojavljen in naprošen naj obširnejši poročam o slovenskih priseljencih v novem svetu, kar njem mora služiti v agitacijsko-sredstvo, potem pa tudi naj pojasnem, zakaj sem tako proti parlamentarizmu in tam da se vero, kot privatno zadevo pripoznavam, kar sem privatno uredniku opomnil. Gledate navezenega sem že odpodal dva dopisa in čakam objavljenja in posledice. Če vidim moje sodelovanje potrebnim in koristnim, hočem tam sodelovati in večkrat pisati ako dobim prostora, kateri mi je pa že tako javno zagotovljen, in zanimanja. Sploh pa smo zadnje dni pričeli stalno in trdo delati in ako bode tako dalje časa šlo mi ne bude časa za pisanje preostajalo in tudi moji trudni udi nebo do v to sposobi. Videti je pa kupčenje političnih oblakov, kateri sigurno velikansko premogarsko stavko — goje. Slišati in videt je pa, da tamo v ospredju eprav Pennsilvanija stoji, kjer ima baje že v teku ednega meseca vzbuzniti generalni strijek premogarjev? Vsekako je stvar močno zapletena in z 1. dne aprila 1906 ni pričakovali več sedanjih odnosov. Če do tedaj vse miruje, takrat je gotovo premirje končano. Na vsaki način se potrudite, v smislu in korist slovenskih premo-

Na sliki je del vlaka B. & O. železnice, ki je blizu Uniontowna, Pa., skočil s tira. Vlakopremno osobje je poskakalo ven predno so se pričeli vagoni in lokomotiva kotaliti s proge v jarek.

NEKAJ O PROGRAMU "SAVINEGA" KONCERTA DNE 14. APRILA

Chicago, III. — Vsem ljubiteljem petja se ob prihodnjem Savinem koncertu zopet obeta lep program. Da ne b' kdo rekel, da je sama "baharija", ga podajemo spodaj. Sava je zadnje čase še posebno zaposlena z vajami, da ga bo podala čim bolj brezhibno, ker zavedamo se, da kdor plača, je upravičen tudi do dobrega blaga, v našem slučaju do dobrega programa.

Petje se sicer vselej ne posreči, ker pevec ali zbor v dobrem razpoloženju bo izvajal pesem veliko lepie, kakor pa ob slabih dispozicijah. To je znano. Prav tako tudi dejstvo, da je dobra udeležba najboljša garancija za dobro razpoloženje zboru. In kakor je bilo že omenjeno, se letoski spomladanski koncert Save vrši na "Cvetno nedeljo" ali 14. aprila popoldne v dvorani SNPJ. Sledče je spored:

I. DEL.

1. Mešan zbor:
  - a) "Bratje, le k soncu, svobodi" (ruska).
  - b) "Marseljeza" (Rauget de Lisle).
2. Duet — Anna Miško in Anton Medved:
  - a) "Čez tri gore."
  - b) "Ljubjav le enkrat oživi."
3. Mešan zbor:
  - a) "Vlak" (Dr. A. Schwab).
  - b) "Kadar zora čez gore."
4. Solovopev (tenor) — Anton Mazeti:
  - a) "Caro Mio Ben", aria (Giovanni).
  - b) "Po jezeru" (Vilhar).
5. Mešan zbor:
  - a) "Veneček narodnih pesmi" (Ferjančič).
6. Duet—Frances in Christine Prelesnik:
  - a) "Dve utvi" (Dav. Jenko).
  - b) "Na tujih tleh."
7. Mešan zbor:
  - a) "Prisega rdeči zastavi" (A. G. Uhman).

II. DEL.

Spevoigra "Kmeta ali gospoda?"

Osobe:

Manka..... Alice Artaach
Helena..... Mimie Omahen
Polonica..... Frances Vider
Dr. Vesel..... Andrew Miško
Jože..... Anton Garden
France..... Anton Medved
Izletniki..... pevci "Save".

Nekatere pesmi v prvem delu smo že slišali na Savinih prireditvah, druge so nove. Posebno od "muh" je Schwabov "Vlak", ki zahteva profesionalne pevce, toda upamo, da ga bo tudi "Save" obvladala—vsaj posvetili smo mu veliko časa!

Za "sendvič" bomo na tem koncertu pogrešali Savinega kvarteta, ker so nam vzeli Vinko Zagarja k "vojakom" v "staro kontro", Louis Zele si je pa radi bolezni vzel počitnice. Upamo, da se oba kmalu vrnetata v naš krog in takrat bo kvaritet zopet stopil na noge.

Na tem koncertu ga bodo nadomestili (in mogoče prekosili) pa drugi. Anno Miško in Anton Medved smo že enkrat slišali v duetu. Zapela sta imenito v bosta tudi sedaj. Prvikrat pa bomo videli na našem odru Antonom Mazetijem, ki skrajno škodljiva igra.

POHVALNE OCENE O ADAMIČEVI NOVI KNJIGI "GRANDSONS"

Newyorški in mnogi drugi dnevni vki v Zed. državah ter literarne revije so novo Adamičeve knjige "Grandsons" (Vnuki) zelo pohvalno ocenili.

Ta nova Adamičeva povest predstavlja čitalatelju tri vnuke slovenskega priseljence v Ameriki. Vsaki izmed njih živi svoje življenje, vsaki seznanji bravač z različnimi načini dela, boja za obstanek, raketir-

stva, organizacijami na razrednem polju itd.

Ta zanimiva knjiga je dobila že šteće odjemalcev. Prodaja jo tudi knjigarna Proletarca. Knjiga "Vnuki" ima 372 strani in je vezana v platno. Stane \$2.50. Poštino plačamo mi.

Priporočite jo tudi znancem, bodoši Slovencem in drugim, ki čitajo angleško.

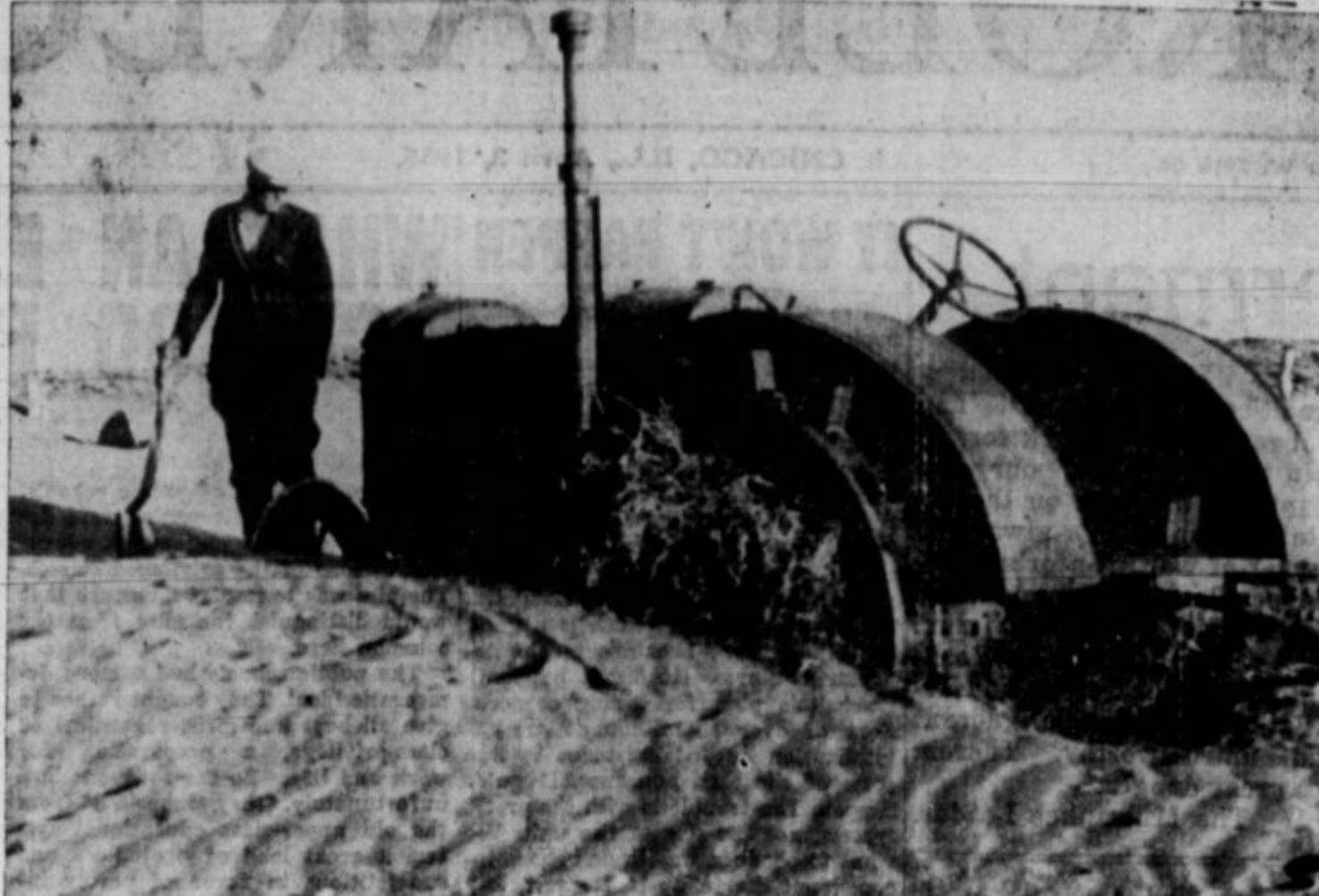
CENE ZA "MAJSKI GLAS"

Cene za letošnji "Majski glas", ki izide sredi aprila, so sledče:

Posamezen izvod	\$ .30	35 izvodov	\$ 8.75
10 izvodov	2.75	50 izvodov	12.00
15 izvodov	4.00	100 izvodov	22.00
25 izvodov	6.50	250 izvodov	50.00

Vsa narocila pošljite ko hitro mogoče, vsekakor najpozneje do 15. aprila, na sledeči naslov: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

"Božja šrafenga" nima mej — uime čestokrat tudi ne

Vihar, ki je divjal proile tedne po osrednjem zpadu, je odnesel in raznesel nič koliko zemlje, prizadel farmerjem in mestom v prizadetih okrajih ogromno škodo in uničil tudi nekaj življenj. Prirodne katastrofe se bodo — naravno — dogajale tudi ko kapitalizem izgine, toda družba bo tako zavarovana z vzo-

jemno pomočjo, da uime ne bodo povzročale gorja in uničenja za milijone ljudi, kakor ga danes, ko je ves gospodarski sistem zgrajen le s staličico profita in miločine. Na sliki je cesta blizu Wilburna v Kansasu, ki je pesek zasul toliko, da ga je bilo treba odmetati s pomočjo traktorja.

DAVKI BOGATAŠEV SO "PRIVATNA ZADEVA"

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Tudi v pogledu socialnega zavarovanja ni v kongresu nikaake hitrice. Vsak drug sloj je v zvezni zakonodaji veliko boljše zastopan, kakor industrijski delavci, ki so praktično sploh brez vsake reprezentacije.

Pomanjkanje brige za socialne probleme v ameriških zakonodajah pokazuje tudi dodatek k ustavu, ki prepreduje uposlevanje in s tem izkoriscanje otrok v industriji. Boj zanj se vrši že več let. Vsega skupaj je glasovalo za ta amendment 24 držev, toda predno postane veljaven, ga mora potrditi najmanj 36 držav. Šestnajst legistatur je pa pod pritiskom močne kapitalistične in reakcijske propagande zavrglo. Poslanci, ki so glasovali proti vedenju, da nihovim otrokom ni treba v tovarne, za družine delavcev pa se ne brigajo. Glavno je, da si ohranijo naklonjenost kapitalističnega sloja.

Mnogi, ki so verjeli, da ima new deal res socialne težnje, so razočarani, posebno še voditelji in odborniki unij, ki so takoj vstrajno verjajte v princip "delavskih prijateljev", a danes uvidevajo, da se morajo za vsakon konesijo boriti enako težko, kakor so se, dokler so imeli večino republikanci.

Odgovor je neodvisna delavska politična akcija. Moledočati so zdrobtine okrog kapitalističnih politikov je ponizevalno, in vrhutega za delavski razred nesmiselna in njemu samu Antona Mazetiju, ki skrajno škodljiva igra.

Na nedeljo 14. aprila se "Zarja" zopet pripravlja, da nastopi v SND z obširnim, nadve pestrim programom. To pot z ducat izbranimi pevskimi tokam, s komično spevoigro "It Can't Be Done" in z Ivan Molekovo enodejanko "Vse na obroke", katera je izšla v Družinskim koledarju 1927.

Koncertni program obsegava več novih pesmi, ki so tako hvaležne in bodo navzočim govorju prijake, posebno Vodopivec "Kadar zora gre čez go" in "Belo jutro", sta prijetni za uho. Zbor se je nanovo pripravil za predvajanje navdušujoče "Marseljeze" in "Zetve", katero je po E. Kristanovem tekstu skomponiral zborov učitelj J. Kramec.

"It Can't Be Done" je pevska komedija, obetača veliko smeha in zabave. Vrši se na kmetiji, kjer začasno gospodari mestna mladina, ki je tam na počitnicah. Da jim ne gre pri kmetskih poslih vse gladko — boste videli.

"Vse na obroke" je pa pomembni del res socialne težnje, so razočarani, posebno še voditelji in odborniki unij, ki so tako vstrajno verjajte v princip "delavskih prijateljev", a danes uvidevajo, da se morajo za vsakon konesijo boriti enako težko, kakor so se, dokler so imeli večino republikanci.

Priporočite jo tudi znancem, bodoši Slovencem in drugim, ki čitajo angleško.

NAJVĒČJA OPASNOST MIRU IN ČLOVEŠTVU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

fuehrerja tolko, da ne zaplete Evrope v nov vojni požar. Iz tega namena tudi obiski dveh vodilnih angleških diplomatom koncem prošlega meseca v Berlin, Moskvo, v Waršavo in Praha.

Najbolj se je v mednarodni politiki spremenila taktika Moskve. Kongres komunistične internacionale odlaže od leta do leta, namesto tega pa išče zaslombe in zaveznštva v in s kapatističnimi vladami. To je praktična politika, ki sovjetski državnikom nalaga storiti marsikaj, kar je bilo pred nekaj leti smatrano še za "izdajstvo nad proletariatom". V pozdrav angleškemu delegatu je orkester v moskovski operi igrал angleško himno "God Save the King", in kakor pravijo poročevalci, "ji je moskovski proletariat ploskal dve minuti".

Taka je pač taktika, ki se je oprijela sovjetska vlada v korist svoje dežele. Bilo bi vsekakor enako pametno, če bi bil urad tretje internacionale, ki je odvisen od sovjetske vlade, vsaj pred 10. leti nehal s taktiko rušenja in osvajanja nekomunističnih delavskih uniter strank, kar jih je čisto oslabilo in ob enem tudi diskreditiralo med maso, kajti ta pričakuje v delavskem pokretu idealizma, ne pa bratomornega boja.

Tudi nacijska Nemčija je skušala pridobiti Anglij ob prilikl imenovanega obiska na svojo stran. "Mi smo edini močni jez proti rdeči nevarnosti sovjetskih kohort," so zatrjevali nacijski propagandisti angleškim gostom. To jim je bil namig, da je za kapitalistične dežele boljše, ako se zedinijo proti sovjetski Uniji in da Nemčiji proste roke za ekspansijo na vzhod, kot pa da flirajo z Moskvo proti Hitlerju.

Situacija v Evropi je prišla v sedanji skrajno negotov položaj vsled unicanju delavskogibanja v dveh zelo važnih deželah: V Italiji in Nemčiji. V veliko škodo miru in človeštvu je tudi zatrje idealne socialne demokracije v Avstriji in sedanji teror španskega kleikalizma in kapitalistične reakcije proti delavstvu.

V ospredju miru so poleg sovjetske Unije kljub svojim imperialističnim nakanam in militarizmu Francija in Velika Britanija, s katerimi za enkrat soglašata tudi Mussolini, v nadi, da jim bo skupno mogoče preprečiti Hitlerjeve načrte za ekspanzijo preko Avstrije proti Italiji in na Balkan.

Demokratična Češka, in pari skandinavske dežele, v katerih imajo vlado socialisti, so danes največja opora miru. Blagostanja je v njih za ljudstvo več kot v katerikoli drugi kapitalistični deželi. Posebno na Švedskem.

da ima vsaka stranka tudi fanatike, ene več, druge manj, in da tudi brez demagogov ni nobena.

Seja in veselica kluba št. 49 JSZ

Cleveland, O. — V četrtek 4. aprila, torej isti dan, ko dobitje v Clevelandu prvo aprisko številko Proletarca, se bo vršila seja-kluba št. 49. Udeležite se je vsi — ker bo izredno važna.

V Proletarcu je bilo poročano, da se naše seje vrše še vedno prvo nedeljo v mesecu dodelne, kar pa je pomota. In s. I. Jontez tudi ni letos zapisnikar, pač pa sodružica Theresa Gorjanc.

Na tej seji bomo med drugim ukrepali radi veselice, ki se bo vrnila na velikonočno nedeljo 21. aprila v Slovenskem domu. Ne zamudite torej te seje, ker nudi veliko dela za priditev.

Frank Barbić.

Radio broadcast organizacije brezposelnih

Chicago. — Workers' Committee on Unemployment prireja radio program, ki bo predvajan na postajici WCFL v petek 5. aprila ob 5:30 zvečer, centralni čas. Odbor zagotavlja na velikonočno nedeljo našo prireditve.

Slovenski klub brezposelnih št. 61 bo imel svojo redno sejo v četrtek 4. aprila v dvorani SNPJ. J. Oblak.

Milijon posameznih delavcev je milijon posameznikov. Toda če se organizirajo, so sila, s katero nasprotniki morajo računati in jo upoštevati.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledenjem seznamu so priredeb klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako prirediteva vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

APRIL

CHICAGO, ILL. — Televodni odsek "Rdeča zvezda" priredi v soboto 6. aprila v Smithovi dvorani, 2975 Clybourn Ave., pod pokroviteljstvom klubov št. 20 JSZ veselico in predstav.

DETROIT, MICH. — Vprizoritev O'Neilove igre "Hairy Ape" v nedeljo 7. aprila. Sponsorira angleški odsek klub št. 114.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 14. aprila koncert Save v dvorani SNPJ.

CLEVELAND, O. — Koncert socipevskega zborja "Zarja" v nedeljo 14. aprila v SND.

CLEVELAND, O. — Veselica klubu št. 49 JSZ v Slov. del. domu, v nedeljo 21. aprila.

MAJ

MILWAUKEE, WIS. — V sredo 1. maja prvomajski shod in zabava klubu št. 37 JSZ v S. S. Turn Hall.

GIRARD, O. — Klub št. 222 JSZ priredi v soboto 4. maja v Slov. domu slavje 30-letnice "Proletarca".

JOHNSTOWN, PA. — Majski slavnost klubu št. 5 v soboto 4. maja.

BRIDGEPORT, O. — Klub št. 11 JSZ priredi veselico z dramskim spredom v soboto 11. maja v društveni dvorani na Boydsville.

SPRINGFIELD, ILL. — Prvomajski slavnost klubu št. 47 JSZ v vprizoritev drame "Razvalina življenja".

WAUKEGAN, ILL. — Konferenca društva — Prosvetne matice v klubovu JSZ v nedeljo 19. maja v Slov. nar. domu.

WAUKEGAN, ILL. — V nedeljo 19. maja, po konferenci JSZ, vprizoritev drame "Rdeče rože".

CHICAGO, ILL. — Piknik socialistične strani v parku Riverview v nedeljo 16. junija.

BRIDGEPORT, O. — Konferenca klubov JSZ in društva Prosvetne matice v nedeljo 30. junija.

The European Ferment

The world has been keenly watching developments in Europe since Hitler announced universal conscription and military training. There is real danger that war may result. He may want war, in order to cover up the complete failure of Fascism. Or he may be bluffing. Or he may be crazy.

The allies have themselves to blame for allowing this condition to evolve. The initial mistake lay in adopting a "peace" of vengeance. The Versailles treaty was and is unfair to Germany. Furthermore, the allies themselves have persistently violated the treaty. It pledged them to reduce armaments, and they have increased armaments instead. By their example they have encouraged Germany to arm, although constantly insisting that she must not.

If war should ensue, it will be another capitalist and commercial war, growing out of the nature of the present profit system.

Germany wishes to exploit foreign markets and colonies as she used to do and as the allied nations are doing now. The allies want to keep these pickings and lootings for themselves. In addition, there are of course, bombastic nationalistic prejudices. But these are reflections of the commercial ambitions. Capitalistic "statesmen" and business men inflame nationalistic prejudices, not out of love for country, but in order that the masses may be emotionally inclined to fight

for the profits of big business while foolishly thinking they are fighting for their country. There always has to be some such hypocrisy to get the masses to fight.

If these nations were socialized, the nations themselves would be the buyers and sellers of goods. They would get together around a table and arrange for the purchase and sale of commodities in the most peaceful manner. That is the

condition which idealists and real realists must work for.

In the meantime, our own country is also run on the capitalist plan and is always in danger of war. Unfortunately the people elected capitalistic marionettes instead of men. Most of the officials at Washington, administrative and legislative, are stupid, ignorant and untrustworthy. Therein lies great danger.

The Milwaukee Leader.

This and That From Cleveland

Singing society Zarja of branch 27 JSF will sponsor a mammoth program on Sunday, April 14, at 3:00 P.M., at the Slovene National Home. There will be chorus singing, octets, duets, a musical comedy in English, and also a play in Slovene. Following this performance, there will be dancing to Frank Barbić's orchestra.

A quilt, made by Mrs. Moenik, Mrs. Dolgan, and Mrs. Guzel, and a little stitching added by Betty Bogatay, will be given away as a prize at the dance, in the evening. This quilt is of great value and the winner will be happy and lucky, indeed.

Labor leaders, in Cleveland, assert that Cleveland is one of the best organized cities in the country. Even our teachers are joining the unions. We have the second largest teachers union in the country. Won't be long till Cleveland will be a closed shop town.

Louis Jartz, Cleveland, O.

This conundrum keeps me from sleeping nights. Was the Nazarene a Pacifist or a Militarist? The good book records that He spoke thusly, "When thou art struck on one cheek, give the other. — Love thy enemies." The jingoists don't hear

DEMOCRACY IS OURS TO USE

BY ALGERNON LEE

Democracy is worth what we make it worth. For three hundred years brave men and women who now sleep in forgotten graves—craftsmen and peasants in earlier days, wage-workers and working farmers lately, with a few recruits from the more fortunate classes... have dared and toiled and suffered to win some measure of democracy, bit by bit, for themselves and for future generations. Many have died on the gallows or before the firing squad. Many more have fallen on battle-fields and barricades. More still have lived their humble lives in poverty and neglect. Their efforts and their sacrifices have given us such democracy as we have.

Again, that heritage is worth to us what we make it worth. Whoever be-littles it helps to undermine it. Who-ever sneers at it aids its enemies, are the enemies of the working class. When the lackeys of capitalism tell us that present day democracy is worthless and futile, they are doing the work they are paid to do. When professed friends of the working class brand it as bogus they are serving the capitalists gratis. The effect is the same, whatever the motive.

But we need not be too much alarmed. They will fail. The great mass of the workers in the mines and

factories, the great mass of the men in working-class homes, do not pay much attention to the so-called "intellectuals." They live face-to-face with the realities of workaday life. They are learning, slowly but surely learning, to use the liberties that their forefathers have won and to win more and more. Our place is with them. In them is our hope.

TWO ARMIES

Visualize the draft army which the United States assembled for the World War. Multiply that seemingly endless tide of olive drab uniforms by seven, says the United States News.

Federal relief rolls have topped the twenty-million mark to set a record of 20,500,000 individuals on the dole. The number of men drafted in the United States for the World War was 2,783,000.

The relief list now carries 5,000,000 families averaging four persons to the group, in addition to 775,000 individuals.

The cost of supplying this great share of the population with food and clothing has reached \$5,000,000 a day. Federal Relief Administrator Harry Hopkins said recently that he had only \$20,000,000 on hand to care for one-sixth of the nation after March 15.—The New Leader.

THE BRIDGE BUILDER

An old man traveling a lone highway,
Came, at the evening cold and gray,
To a chasm deep and wide.
The old man crossed in the twilight dim,
For the sullen stream held no fear for him,
But he turned when he reached the other side,
And builded a bridge to span the tide.

"Old Man," cried a fellow pilgrim near,
"You are wasting your strength with building here,
Your journey will end with the ending day
And you will never again pass this way.
You have crossed the chasm deep and wide,
Why build a bridge at eventide?"

And the builder raised his old gray head,
"Good friend, on the path I have come," he said,
"There followeth after me today
A youth whose feet will pass this way.
This stream which has been as naught to me,
To that fair-haired boy may a pitfall be.
He, too, must cross in the twilight dim.
Good friend, I am building this bridge for him."

IT WON'T HAPPEN

I've been reading that remarkable book, History of National Socialism, by Konrad Heiden (Alfred Knopf, New York city). If you want to know how a demagogue can rise, here's your book. Allowing for important differences between Germany after the war and America now, there are amazing parallels between the Nazi appeal to the little man, to the worker as German rather than as worker, and the appeal of Long and Coughlin. Long's dividing up wealth is a good deal like Hitler's breaking up the department stores. (It didn't happen.) Coughlin's plan for taxing corporations of over 10 million dollars capitalization out of existence is like some of the Nazi nonsense. It won't happen. The trouble is with the profit system, not the size of the unit. We want to produce wealth and share income, not divide up indiscriminately all forms of wealth in \$5,000 lots and paralyze production.

—Norman Thomas.

NEW DEAL DEBATE

Chicago, Ill. — For its April meeting, the Social Study Club is sponsoring a debate on the question "Resolved that the New Deal has not fulfilled its promise". Comrade Donald J. Lotrich will argue in the affirmative while Leonard Serdik, editor of the West Side News, a democratic community newspaper, will take the negative side of the issue.

The debate will be held at the club's regular meeting, Friday, April 12, 8 P.M., at Styblo's Hall, 2700 S. Turner Ave. The meeting is open to the public and there is no admission charge.—Committee.

The entire tendency to make out of education a competitive intellectual race is false pedagogy and in direct conflict with the actual bodily and mental needs of the young. Children are by nature creatures of emotion and in tuition; and it is only

when it is proposed.

At present, it seems more likely that a long towng job is in prospect. — Stuart Chase in March Current History.

SOCIALIZED LOSSES

New deal collectivism has socialized some losses like those of the farmers and the railroads, but it has not socialized profits to any marked degree. Industries have not been taken over bodily; income and profit taxes have not been severely applied; interest rates have not been arbitrarily set except in a few cases. The power to socialize profits is an obvious corollary of the undertaking to socialize losses. (Fundamentally, private business is not a profit system, but a profit-and-loss system, as every general ledger demonstrates.) The machinery has been created to socialize either.

One gets the impression of a gigantic wrecking car, hastily assembled, painfully lifting the economic mechanism out of a ditch into which, at 80 miles an hour, it had fallen. The mechanism is no longer mired, but is still badly damaged. The wrecking crew have got it out, but they have not got it going. If they retire while it moves off under its own power, collectivism will be post-

WHAT AN ENLIGHTENED PEOPLE CAN DO FOR REAL EDUCATION

By Herman Kobbe

Before the days of public schools, the schools and universities were designed to give a gentleman's education to sons of the privileged classes. The aim was to impart a culture that would distinguish the elite from the common herd.

The public schools had a more democratic ideal. They sought rather to give all boys and girls, regardless of class-privilege, a preparation for work and life. So far so good; but, unfortunately, they inherited from the old upper-class educational system a great load of prejudices and superstitions in favor of purely intellectual standards. Thus two conflicting tendencies came into play: the old classical ideas inherited from the snobbish education of the past, and a more utilitarian trend which aimed at direct preparation for a job.

Now jobs—good jobs especially—were always scarce; and it followed that there was a tremendous push in the direction of keen competitive cramming for exams;—and this because the yardstick of success in education—how do the boys and girls from our school stand in their college board exams? The old intellectual snobism became a relentless intellectual race to beat the other kids to it for a place in college, or a job in business.

This entire tendency to make out of education a competitive intellectual race is false pedagogy and in direct conflict with the actual bodily and mental needs of the young. Children are by nature creatures of emotion and in tuition; and it is only

when it is proposed.

At present, it seems more likely that a long towng job is in prospect. — Stuart Chase in March Current History.

THE GENIUS OF LIBERTY

If you strike down liberty, no matter by what subtle art the deed is done, the spinal cord of humanity is sundered and the world is paralyzed by the indescribable crime. Strike the fetters from the slave, give him liberty and he becomes an inhabitant of a new world. He looks abroad and beholds life and joy in all things around him. His soul expands beyond all boundaries. Emancipated by the genius of liberty, he aspires to communion with all that is noble and beautiful, and feels himself allied to all their higher orders of intelligence, and walks abroad, redeemed from animalism, ignorance and superstition, a new being throbbing with glorious life.—Eugene V. Debs.

One of the main promises of the New Deal was to get us out of the depression so that the people could go back to work. As there is no accurate account of the unemployed one guess is as good as the next as to how many people are still jobless. It is interesting, however, to note that 1400 typists took an examination to fill 6 jobs in the Cook County Assessors office. We are not qualified to make any conclusions but from the above figures we can contend that there were 233 applicants for each job. And if these 232 extra people will dash around for every other available typist position the chances are that the number of applicants for other jobs would be increased because few are informed of all their higher orders of intelligence, and walks abroad, redeemed from animalism, ignorance and superstition, a new being throbbing with glorious life.—Eugene V. Debs.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

Last Thursday night the Women's Committee of Branch No. 1 JSF held an unusually well attended meeting for women in the SNPJ Hall. It surely made us feel good to see that this committee was so well repaid for their efforts because this committee is a new one with us and because it has not received the attention it deserves. However, we hope this to be only the beginning of their very promising future.

Our unemployed club will meet Thursday, April 4 at the SNPJ Hall. We will hear the full report of what transpired in Washington, D. C. on two separate occasions with which the unemployed are concerned. A good many new members are also due to be proposed. The comrades are urged to participate.

Besides the May Herald which is taking up a lot of our time we are busily engaged in promoting the interests of Sava's Spring Concert for Sunday, April 14 at the SNPJ Hall.

And of course, we hope the comrades understand the necessity of attending the debate on April 12 on the New Deal between Leonard L. Serdik and the writer. We don't want the demo's to outnumber us at our meeting.

WHAT IS A FRIEND?

What is a friend? I will tell you. It is a person with whom you dare to be yourself. Your soul can be naked with him. He seems to ask of you to put on nothing, only to be what you are. When you are with him, you feel as a prisoner feels who has been declared innocent. You do not have to be on your guard. You can say what you think as long as it is genuinely yours. He understands those contradictions in your nature and that lead others to misjudge you. With him you can breathe freely. You can avow your little vanities and envies and hates and vicious sparks, your meannesses and absurdities, and, in opening them up to him, they are lost, dissolved on the white ocean of his loyalty. He understands. You do not have to be careful. You can abuse him, neglect him, tolerate him. Best of all, you can keep still with him. It makes no matter. He likes you—he is like fire that purges to the bone. He understands. You can weep with him, sin with him, laugh with him, pray with him. Through it all—and underneath—he sees, knows, and loves you. A friend? What is a friend? Just one, I repeat, with whom you dare to be yourself.

EQUALITY

Now that Hitler has decreed Germany's official rearing, loyal Nazis will have the privilege, along with the citizens of other countries, of being killed by gas and shrapnel.

THE TOP'S OFF THE TURRET!

John Bear in Labor, Washington, D. C.

What should be done to stop parasitic American women from bowing to the parasitic king of England? That something should be done, a great many Americans agree. The most ignoble thing for these American whippersnappers to do is spend their money lavishly on clothes and British favors while millions of Americans are trying to wend their way out of the pits of disaster. Only last week a select class of American women went thru this procedure again. And what do they get out of it? Nothing except the opportunity to talk about it in their many leisure gossiping hours. America renounced the crown in 1776. America should renounce the creatures who cater to such old fogeyish fettishness.

BRIDGEMEN'S MAGAZINE